



## **PARTER**

### **Kärande**

Galleri Mikael & Thomas Asplund Aktiebolag, 556412-1969  
Sibyllegatan 31  
114 42 Stockholm

Ombud: Advokaterna Henrik Wistam och Linnea Harnesk samt  
juristen Josefine Lindén  
Westerberg & Partners Advokatbyrå AB  
Box 3101  
103 62 Stockholm

### **Svarande**

1. Mio AB, 556084-0190  
Box 59  
543 21 Tibro

2. Mio Försäljning AB, 556345-8719  
Box 59  
543 21 Tibro

3. Mio e-handel AB, 556739-3359  
Box 59  
543 21 Tibro

Ombud för 1–3: Advokaten Richard Wessman, jur. dr Åsa Hellstadius samt  
juristerna Emma Gustavsson och Michael Montner  
Advokatfirman Vinge KB  
Box 1703  
111 87 Stockholm

---

## **DOMSLUT**

1. Patent- och marknadsdomstolen förbjuder envar av Mio AB,  
Mio Försäljning AB och Mio e-handel AB, vid vite om 1 000 000 kr att  
tillverka, marknadsföra och sälja bord i utförande enligt domsbilaga 2.

2. Patent- och marknadsdomstolen förpliktar envar av Mio AB, Mio Försäljning AB och Mio e-handel AB att på bolagens bekostnad förstöra de exemplar av bord i utförande enligt domsbilaga 2 som bolagen har i sin besittning.
  3. Patent- och marknadsdomstolen förpliktar Mio AB, Mio Försäljning AB och Mio e-handel AB att solidariskt ersätta Galleri Mikael & Thomas Asplund Aktiebolag för kostnaden att sprida information om domen i målet genom införande av annonser i envar av tidningarna Dagens Nyheter, Aftonbladet, Expressen, Göteborgsposten, Svenska Dagbladet och dess internetupplagor, upp till en kostnad om totalt 125 000 kr.
  4. Patent- och marknadsdomstolen förpliktar Mio AB, Mio Försäljning AB och Mio e-handel AB att solidariskt ersätta Galleri Mikael & Thomas Asplund Aktiebolag för kostnaden att sprida information om domen i målet genom införande av annonser på de sociala medieplattformarna Instagram och Facebook i form av sponsrade inlägg, upp till en kostnad om totalt 30 000 kr.
  5. Patent- och marknadsdomstolen fastställer att Mio AB, Mio Försäljning AB och Mio e-handel AB solidariskt till Asplund ska betala dels skälig ersättning för utnyttjandet av det verk som framgår av domsbilaga 1 (Palais-bordet), dels ersättning för den ytterligare skada som intrången har medfört med hänsyn till utebliven vinst för Galleri Mikael & Thomas Asplund Aktiebolag och skada på Palais-bordets anseende.
  6. Patent- och marknadsdomstolen förpliktar Mio AB, Mio Försäljning AB och Mio e-handel AB att solidariskt betala ersättning för Galleri Mikael & Thomas Asplund Aktiebolags rättegångskostnad med 2 339 796 kr och ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för denna dom till dess betalning sker. Av beloppet avser 2 196 795 kr ombudsarvode.
-

## BAKGRUND

Galleri Mikael & Thomas Asplund Aktiebolag ("Asplund") bedriver verksamhet inom bl.a. formgivning, inredning och arkitektur. Asplund tillverkar och formger olika inredningsprodukter och möbler. Produkterna säljs i bolagets butik, online via webbplatsen [www.asplundstore.se](http://www.asplundstore.se) och via återförsäljare runt om i världen.

Asplund har i sitt sortiment möbelserien Palais, i vilken ingår bl.a. matbordet Palais Royal i utförandena "Natural" och "Teak Stained" (nedan kallade Palais-borden), se domsbilaga 1.

Mio AB, Mio Försäljning AB och Mio e-handel AB utgör Miokoncernen ("Mio"). Mio AB är moderbolag, till vilket Mio Försäljning AB och Mio e-handel AB är helägda dotterbolag. Mio bedriver detaljhandel inom möbel- och heminredningsbranschen. Koncernen säljer produkter under sitt eget varumärke och produkter från andra tillverkare. Försäljningen sker i fysiska butiker och via webbplatsen [www.mio.se](http://www.mio.se), som innehas av Mio AB. Mio har butiker på över 70 platser i landet och passerade sju miljarder kronor, inklusive mervärdesskatt, i försäljning under räkenskapsåret 2020/2021. Webbplatsen har över 50 miljoner besökare och Mio distribuerar årligen en och en halv miljoner exemplar av Miokatalogen.

Mio har i sitt sortiment möbelserien Cord, i vilken ingår ett matbord i utförandena "ek" "mörkbrun" (nedan kallade Cord-borden), se domsbilaga 2. Mio har i vart fall sedan augusti 2020 marknadsfört Cord-borden och sålt dem i sina fysiska butiker samt via [www.mio.se](http://www.mio.se).

Den 17 september 2021 skickade Asplund ett varningsbrev till Mio AB, i vilket Mio AB upplystes om att Asplund ansåg att Palais-borden är upphovsrättsligt skyddade och att Cord-borden enligt Asplund gjorde intrång i Palais-borden. Den 27 oktober 2021 väckte Asplund talan mot Mio.

## YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

**Asplund** har yrkat att Patent- och marknadsdomstolen ska

- a) förbjuda envar av Mio AB, Mio Försäljning AB och Mio e-handel AB, vid vite om 1 000 000 kr, eller det belopp domstolen finner lämpligt, att tillverka, marknadsföra och sälja Cord-borden,
- b) förplikta envar av Mio AB, Mio Försäljning AB och Mio e-handel AB att förstöra de exemplar av Cord-borden som bolagen har i sin besittning,
- c) förplikta Mio AB, Mio Försäljning AB och Mio e-handel AB att solidariskt ersätta Asplund för kostnaden att sprida information om domen i målet genom införande av annonser i envar av tidningarna Dagens Nyheter, Aftonbladet, Expressen, Göteborgsposten, Svenska Dagbladet och dess internetupplagor, upp till en kostnad om 250 000 kr,
- d) förplikta Mio AB, Mio Försäljning AB och Mio e-handel AB att solidariskt ersätta Asplund för kostnaden att sprida information om domen i målet genom införande av annonser på de sociala medieplattformarna Instagram och Facebook i form av sponsrade inlägg, upp till en kostnad om 60 000 kr, och
- e) fastställa att Mio AB, Mio Försäljning AB och Mio e-handel AB solidariskt till Asplund ska betala skälig ersättning och ersättning för den ytterligare skada som intrången har medfört.

**Mio** har bestritt Asplunds yrkanden.

För det fall Patent- och marknadsdomstolen skulle komma fram till att upphovsrättsintrång föreligger har Mio vitsordat att bolagen är gemensamt ansvariga för dessa och att de har ett solidariskt betalningsansvar för eventuell ersättning för spridande av information, skälig ersättning för utnyttjande och ersättning för ytterligare skada. Mio har vitsordat ett belopp om 50 000 kr för att bekosta spridande av information om domen såsom skäligt i och för sig. Mio har vidare vitsordat att skälig ersättning ska betalas för det fall domstolen kommer fram till att intrång föreligger, men inte ersättning för ytterligare skada. För det fall domstolen kommer fram till att intrång

föreligger har Mio gjort gällande att exemplar av Cord-borden som finns i Mios besittning i första hand ska ändras i stället för förstöras. Mio har ansett att ett vitesbelopp om 500 000 kr är skäligt i och för sig.

**Parterna** har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

## **GRUND FÖR TALAN**

### **Asplund**

Palais-borden i utförandena ”Natural” och ”Teak Stained” är alster av brukskonst, vilka är skapade av Anya Septon och Eva Lilja Löwenhielm. Skaparnas val, disposition och kombination av de olika elementen som ingår i Palais-borden medför att borden har upphovsrättsligt skydd.

Asplund innehar upphovsrätten efter överlåtelse från Anya Septon och Eva Lilja Löwenhielm.

Mio har framställt fysiska exemplar av Cord-borden. Mio e-handel AB och Mio AB har tillgängliggjort Cord-borden för allmänheten genom överföring till allmänheten via webbplatsen [www.mio.se](http://www.mio.se). Mio AB har gjort exemplar av Cord-borden tillgängliga för allmänheten genom spridning i tryckt försäljningsmaterial. Mio Försäljning AB har gjort exemplar av Cord-borden tillgängliga för allmänheten genom visning av exemplar av Cord-borden i bolagets butiker. Exemplar av Cord-borden har spridits till allmänheten genom Mio Försäljning AB:s försäljning i butik och genom Mio e-handel AB:s försäljning online.

Cord-borden uppvisar mycket stora likheter med Palais-borden och faller inom skyddsomfånget för Palais-borden. Mios exemplarframställning och tillgängliggörande för allmänheten av Cord-borden gör således intrång i Asplunds upphovsrätt till Palais-borden. Asplund menar i första hand att både det ljusa och det mörka Cord-bordet gör

intrång i båda Palais-borden. För det fall domstolen skulle finna att skyddsomfånget för Palais-borden är beroende av färgställningen på dessa, menar Asplund att det ljusa Cord-bordet i vart fall gör intrång i det ljusa Palais-bordet och det mörka Cord-bordet i det mörka Palais-bordet.

Mio ska på grund av intrången, som bolagen gemensamt ansvarar för, förbjudas att vidta ovanstående åtgärder. Förbudet ska förens med vite. Ett vitesbelopp om 1 000 000 kr är skäligt.

Som en följd av intrången ska Mio även förstöra samtliga exemplar av Cord-borden och bekosta åtgärderna för att sprida information om domen i målet.

Då Mio har utnyttjat Asplunds upphovsrättsligt skyddade verk och då detta skett uppsåtligen eller av oaktsamhet samt då Asplund har lidit skada på grund av intrången ska Mio till Asplund betala skälig ersättning och ersättning för den ytterligare skada som intrången medfört.

### **Mio**

Palais-borden är inte upphovsrättsligt skyddade. Borden saknar tillräcklig originalitet för att uppnå upphovsrättsligt skydd. Utformningen av Palais-borden är i stor utsträckning hänförliga till funktionella och produktionstekniska hänsyn. Variationsutrymmet är mycket begränsat. Palais-borden bygger på enkla variationer av tidigare känd formgivning, vilken utgör en del av det allmänna formförrådet, och saknar verkshöjd.

Palais-bordens enkla kombination av kända formelement, det vill säga pelarbordets grundform och appliceringen av rundstavar på underredet (vilket är en välkänd och enkel standardmässig teknik) är inte tillräckligt originellt för att motivera upphovsrättsligt skydd. Det utgör inte ett tillräckligt fritt och kreativt val, speglande vederbörandes personlighet. Att enbart applicera rundstavar på en viss möbel, såsom ett

pelarbord, når inte upp till den nivå av originalitet som krävs för upphovsrättsligt skydd.

Om Patent- och marknadsdomstolen skulle anse att Palais-borden åtnjuter upphovsrättsligt skydd är skyddsomfånget, med beaktande av den begränsade graden av originalitet och funktionella och produktionstekniska hänsyn, begränsat till identitet, eller i vart fall mycket snävt. De skillnader som föreligger mellan Palais-borden och Cord-borden, bl.a. när det gäller bordens storlek och proportioner, fästanelordningarnas utseende och ytskiktens utformning, är tillräckliga för att Cord-borden ska falla utanför Palais-bordens skyddsomfång.

Cord-borden är inte efterbildningar av Palais-borden. Cord-borden har tagits fram som en del av Cord-serien. Cord-serien, inbegripet Cord-borden, har tagits fram självständigt av Mio med inspiration från egen tidigare formgivning, i synnerhet Yard-serien, och en internationell trend med runda former och trästavar eller stavar i annat material, inbegripet en italiensk möbelserie. Mio har inte haft kännedom om Palais-borden vid framtagandet av Cord-serien, inbegripet Cord-borden.

Det kan inte vitsordas att Asplund är innehavare av en eventuell upphovsrätt till Palais-borden.

För det fall att Patent- och marknadsdomstolen skulle anse att intrång föreligger, har intrånget inte skett uppsåtligt eller av oaktsamhet.

Förekomsten av Cord-borden har inte lett till någon skada för Asplund. Någon anseendeskada eller utebliven försäljning, eller någon annan form av ytterligare skada, föreligger inte.

## UTVECKLING AV TALAN

### Asplund

#### *Palais-borden är upphovsrättsligt skyddade*

Palais-borden tillkom efter ett uppdrag från Asplund under år 2016 till Anya Septon och Eva Lilja Löwenhielm. Enligt uppdraget skulle de ta fram ett bord med den nordiska estetik och kvalitet som präglar deras designfilosofi och kombinera den med Asplunds designfilosofi. Ett omfattande utvecklingsarbete ägde rum för att borden skulle få sitt exakta uttryck.

Utgångspunkt i arbetet med Palais-borden var värdet av gediget möbelhantverk och rätt materialmöten. Inspirationen är hämtad från klassiska palats, rum med panelklädda väggar, kolonner och piedestaler och klassiska massiva runda biblioteksbord från barocken. Underredet, den runda kolonnen, är direkt inspirerat av Daniel Burens svartvita verk ”Colonnes de Buren” från Palais Royals innergård i Paris. Formgivarna har haft en tydlig idé och konstnärlig förebild i de gamla kolonnerna i Paris. De stabila kolonnerna har kombinerats med den lätta bordskivan och tillsammans skapar de ett mycket modernt och exklusivt formspråk där antiken blandas med skandinavisk nutid.

Anya Septon och Eva Lilja Löwenhielm har tillsammans med tillverkningsfabriken i Tibro gått igenom tester och bärighet för att kunna utveckla en så smal pelare som möjligt, för att få det eleganta utseendet på plats utan att bordet drabbas av tipprisk. De har även tagit fram ett specialverktyg för att skapa den massiva panel med halva rundstavar som formar underredets kolonn och en speciell infästningsanordning för att den tunna skivan och underredets kolonn ska kunna mötas på ett hållfast sätt, men samtidigt gå att ta isär och transportera effektivt och säkert.

Palais-borden visades för första gången upp på en pressvisning under hösten 2017 och sedan för allmänheten på Stockholm Furniture Fair i februari 2018.



Palais-borden uppvisar följande karakteristiska element:

- a) den tunna fasade bordsskivan som förvandlar den klassiska kolonnen till ett mjukt nordiskt intryck,
- b) underredets kolonn i svarvad rundstavspanel,
- c) materialvalets massiva intryck
- d) dimensionerna mellan den bastanta pelaren och den tunna, till synes svävande, bordsskivan,
- e) fasningen nederst på pelarfoten som ger ett svävande intryck mot underlaget, och
- f) bordet förmedlar intryck av klassicism, nyklassicism – Swedish grace – och tidig funktionalism.

Asplund gör inte gällande ensamrätt till pelarbord med rund bordsskiva i allmänhet. Utformningen av sådana bord, liksom användningen av trästavar i inrednings-sammanhang, kan dock varieras i mycket stor omfattning. Asplund gör gällande ensamrätt till Palais-bordens specifika utformning som utgör en kombination av olika formelement. Blandningen av den antika och den moderna skandinaviska designen, av den rustika pelaren och den lätta svävande bordsskivan är nyskapande och förtjänar ett upphovsrättsligt skydd, särskilt vid en jämförelse med de bord som enligt Mio lanserats före Palais-borden, vilka samtliga har väsentligen annorlunda formspråk jämfört med Palais-borden. De bord som lanserades efter Palais-borden saknar betydelse för bedömningen av huruvida Palais-borden är originella i den mening att det är ett verk skapat från upphovsmännens egen intellektuella skapelse.

Avseende vad Mio anför gällande att Yard-serien har utgjort inspiration till Cord-borden så kan det hållas för sannolikt att Mio känt till, eller borde ha känt till, Palais-bordet redan vid skapandet av Yard-serien eftersom Palais-borden skapades före år 2018.

Enligt Föreningen Svensk Forms Opinionsnämnd (SFO) har formgivarna, oaktat de funktionella krav som ställs på ett bord, haft utrymme för fria och kreativa val. SFO

har ansett att formgivningen ger ett tydligt uttryck för den formgivningsidé som Anya Sebton och Eva Lilja Löwenhielm beskrivit och att Palais-borden återspeglar formgivarnas personlighet genom att ge uttryck för deras fria och kreativa val. Nämnden har därför ansett att Palais-bordet åtnjuter upphovsrättsligt skydd som ett alster av brukskonst.

Palais-borden har fått flera utmärkelser, såsom vinnare i kategorin möbler i den internationella designtävlingen Archiproducts Design Awards 2018, och pris för årets möbel i Residence Magazine respektive Sköna Hem år 2018. Borden är också en storsäljare både i Sverige och internationellt.

Palais-borden utgör en modern svensk designklassiker som väl uppfyller kraven för upphovsrättsligt skydd.

*Asplund innehar upphovsrätten*

Upphovsrätten till Palais-borden tillkommer Asplund genom överlåtelse från Anya Sebton och Eva Lilja Löwenhielm till Asplund.

*Cord-borden faller inom Palais-bordens skyddsomfång*

Asplunds bord har dimensionerna 130 cm i diameter för bordsskivan, 73 cm i höjd och foten är 42 cm i diameter. Cord-bordens bordsskiva är 136 cm i diameter, höjden är 75 cm och foten är ca 55 cm i diameter. Palais-borden och Cord-borden har samma sorts tunna bordsskiva med samma avfasning för att förstärka det visuella intrycket av en tunn och svävande bordsskiva. Vidare har båda borden samma sorts panel av rundstavar runt foten och foten är placerad på ett golvfundament för att visuellt ge intryck av att foten svävar över marken. Även om diametern på bordsskiva och fot är något mindre på Palais-borden jämfört med Cord-borden är proportionerna mellan borden snarlika, liksom detaljerna i övrigt.

Palais-borden finns i ekfanér i bordskivan och massiv ek i foten, samt i färgerna ek och mörkbrun. Cord-borden är också i ekfanér i bordsskivan och massiv ek i foten, samt i färgerna ek och mörkbrun. Cord-bordens material och färgsättningar är således desamma som för Palais-borden.

Det övergripande intrycket i Palais-bordens formgivning återfinns i dess helhet hos Cord-borden. Likheterna avser verkets samtliga karaktäristiska element och har en mycket stark inverkan på verkets helhetsintryck. Då endast mindre detaljskillnader i måtten finns mellan borden är de även mycket lika vid en detaljgranskning.

Sammanfattningsvis uppvisar Cord-borden en påfallande och överväldigande likhet med Palais-borden. Cord-borden gör därför intrång i Asplunds upphovsrätt till Palais-borden.

*Asplund har rätt till ersättning för ytterligare skada*

Eftersom Palais-borden hade funnits på den svenska marknaden under cirka tre års tid innan Mio lanserade Cord-borden och då hade ställts ut på mässor, erhållit flera utmärkelser, uppmärksammats i media och sålts i stor omfattning, så har Mio känt till eller borde ha känt till Palais-borden innan lanseringen av Cord-borden. I vart fall har Mio känt till Palais-borden efter det att Mio erhöll Asplunds varningsbrev.

Mios marknadsföring och försäljning av Cord-borden har orsakat skada för Asplund i form av utebliven vinst. Många av dem som köpt Cord-borden skulle ha köpt Palais-borden om inte Cord-borden funnits på marknaden. Matbord är en sällanköpsvara och en central bestående inredningsdetalj som svenskar investerar i. I och med det är konsumenterna mindre känsliga för prisskillnader och de ser mer till design, mått och stil för att det ska passa in i ett hem och dess inredning. Marknadsföringen och försäljningen av Cord-borden har även orsakat skada på Palais-bordens anseende då Cord-borden har en sämre konstruktion och kvalitet än Palais-borden. Mio återkallade under en period Cord-borden från marknaden, eftersom borden välte och kunde

medföra personskador. Även för sådana kunder som inte handlar på Mio utan enbart på Asplund tappar Asplund försäljning på grund av att det föreligger en kopia på marknaden. Kopian skadar Palais-bordens exklusivitet vilket leder till att färre kunder köper Palais-borden.

#### *Vitesbeloppet*

Cord-borden har varit föremål för omfattande exponering på marknaden genom Mios webbplats, butiker och katalog. Med hänsyn till Asplunds intresse av att fortsatt intrång inte ska ske är vitesbeloppet om 1 000 000 kr skäligt.

#### *Kostnad för informationsspridning*

Kostnaden för att publicera domen uppgår till ca 50 000 kr per tidning och ca 30 000 kr per social medieplattform.

#### **Mio**

#### *Palais-borden är inte upphovsrättsligt skyddade*

Palais-borden är uppbyggda av enkla och funktionella beståndsdelar. I förevarande fall rör det sig om en form av bord – en rund bordsskiva som är placerad på en cylinderformad fot – som har funnits mycket länge. Palais-borden ger inte uttryck för någon ny eller unik form. Samtliga av dess delar återfinns i det allmänna formförrådet.

Måtten på matbord styrs av funktionella och ergonomiska överväganden och så även i förevarande fall. Den runda formen är inkluderande och flexibel och den cylinderformade foten är funktionell eftersom flera stolar kan placeras runt bordet utan att hindras av stolsben. Diametern på bordsskivan bestäms utifrån hur många personer som ska rymmas kring bordet. Höjden på ett matbord varierar normalt mellan 72–75 cm för att benen ska kunna röra sig fritt och armbågarna få ett naturligt fall.

Höjden gör det enkelt att komma in och ut med en stol utan att stöta i bordet. Avslutet med en bottenplatta skapar bättre stabilitet och skyddar stavarna som bekläder foten från att slitas mot golvet.

Att klä foten med en stapelvara i form av rundstavar är ett vanligt och enkelt sätt att dekorera möbelytor. Detta bidrag till grundformen kan inte anses som ett tillräckligt fritt och kreativt val för att bordet ska nå upp till kravet för upphovsrättsligt skydd.

Det har också under lång tid funnits ett mycket stort antal bord som har samma grundform som Palais-borden, även med en fot som klätts med trästavar.

Påståendet att Palais-borden visades upp för första gången på en pressvisning under hösten 2017 bestrids. Påståendet att Palais-borden visades för allmänheten på Stockholm Furniture Fair i februari 2018 kan inte vitsordas.

Vid sidan av påklädnaden i form av rundstavar har det förvisso tillförts en funktionell, teknisk, lösning i form av en inre mekanism som håller bordsskivan på plats. Denna lösning är dock inte av en sådan art att den kan påverka bedömningen av skydd inom ramen för upphovsrätten, eftersom upphovsrätten är ett rent formskydd.

Om det skulle vara möjligt att monopolisera vissa grundläggande basformer inom exempelvis möbelområdet, så skulle detta påverka den fria konkurrensen och prisbildningen på marknaden. Detta skulle vara skadligt från bl.a. konsumentsynpunkt. Allmänna grundformer med starka funktionella drag bör inte kunna monopoliseras. Detta gäller särskilt när formen är nära förknippad med en viss teknik, såsom användningen av rundstavar för beklädnad av underredet, vilket med nödvändighet leder till ett visst utseende. Verkshöjd ska inte tillerkännas ett objekt när det föreligger en viss sannolikhet för dubbelskapande. I vart fall ska skyddsomfånget i det närmaste begränsas till identitet.

Yttrandet från SFO är bristfälligt och saknar relevans. Mio har inte beretts tillfälle att yttra sig i ärendet eller fått möjlighet att bemöta Asplunds påståenden. Nämndens bedömning är baserad på bristfälligt underlag där väsentligt material, såsom de av Mio i förevarande mål åberopade borden från andra möbeltillverkare, inte har beaktats av nämnden. Yttrandet saknar dessutom prejudicerande verkan och egenskap av rättskälla.

*Asplund innehar inte den eventuella upphovsrätten*

Det kan inte vitsordas vare sig att Asplund är innehavare av en eventuell upphovsrätt till Palais-borden eller att Anya Septon och Eva Lilja Löwenhielm är upphovsmän, för det fall borden skulle anses ha upphovsrättsligt skydd.

*Cord-borden faller inte inom Palais-bordens eventuella skyddsomfång*

Vid en jämförelse mellan Palais-borden och Cord-borden märks ett stort antal skillnader, inte minst när det gäller bordens dimensioner. Bordens mått, när det gäller bordsskivan och den cylinderformade foten, skiljer sig åt i betydande mån. Cord-borden är större och högre i jämförelse med Palais-borden.

Palais-bordens skiva är 130 cm i diameter medan Cord-bordens skiva är 136 cm i diameter. Palais-bordens skiva har en omkrets på cirka 408 cm och Cord-bordens skiva har en omkrets på cirka 427 cm. Palais-bordens underrede är 42 cm i diameter medan Cord-bordens underrede är 55 cm i diameter. Dessutom har Palais-bordens underreden en omkrets om cirka 132 cm och Cord-bordens underrede en omkrets om cirka 171 cm. Palais-bordens höjd är 73 cm medan Cord-bordens höjd är 75 cm.

Även skivornas tjocklek skiljer sig åt. Cord-bordens skiva har en tjocklek på 25 mm, jämförd med Palais-bordens skiva som har en tjocklek på 22 mm. Palais-borden har till skillnad mot Cord-borden en mycket tunn fasad kant. Det skiljer sig från Cord-borden som har en bordsskiva med en tjockare fasad kant, som skapar ett mer bastant intryck.

Palais-borden har 60 stycken rundstavar på underredet medan Cord-borden har 72 stycken rundstavar. Rundstavarna som klär respektive fot mäter också olika diameterlängder. Rundstavarnas diameter på Cord-borden är 15 procent längre än Palais-bordens rundstavar (23 mm jämfört med 20 mm). Vid en visuell jämförelse mellan bordens respektive fot framgår således att tjockleken på rundstavarna skiljer sig åt. Cord-bordens rundstavar är dessutom kapade 10 mm ovanför fotens bottenplatta. I jämförelse är Palais-bordens rundstavar kapade 30 mm ovanför fotens bottenplatta.

Därutöver skiljer sig också Palais-borden och Cord-borden vad gäller färg och material. Den fanérläggning som klär Palais-bordens skiva är mer regelbunden än Cord-bordens mer oregelbundna mönster på bordsskivan. De mörka borden är i olika träsorter (Palais i teak och Cord i mörkbetsad ek). Valet av träsort och förhållandet att ekbordet är betsat påverkar färgerna på de respektive borden.

Bordsskivan har fästs till den standardmässigt cylinderformade foten på olika sätt. På Cord-borden sker fästningen genom att skivan skruvas fast med bultar genom plywoodskiva som är placerad på toppen av foten. Palais-bordens bordsskiva har i stället en rund sarg som placeras ner i foten.

Vad avser Palais-bordens och Cord-bordens proportioner föreligger det tydliga skillnader. I förhållandet mellan diametern på underredet och diametern på bordsskivan är denna kvot 0,323 (42/130) för Palais-borden och 0,404 (55/136) för Cord-borden. En ännu större skillnad föreligger mellan underredets diameter och bordens höjd. Palais-borden har en kvot om 0,57 (42/73) medan Cord-borden har en kvot om 0,73 (55/75). Utifrån dessa skillnader mellan underrede och bordsskiva respektive underrede och höjd, har borden påtagligt olika proportioner.

Punkterna a) och d) i Asplunds beskrivning av Palais-bordens karakteristiska element återspeglas inte i Cord-borden. Cord-borden har en tjockare bordsskiva i förhållande

till Palais-bordens tunt fasade skiva och en betydligt mer bastant fot i jämförelse med Palais-borden.

Elementen i b) och c) är allmänna formelement som använts under lång tid av ett stort antal aktörer på möbelmarknaden. Rundstavsbeklädnad och valet av ek är standarddrag på den svenska, nordiska och internationella möbelmarknaden.

Cord-borden skapar ett intryck av en förhållandevis bastant möbel, vilket kan jämföras med Palais-bordens nättare helhetsintryck.

Cord-borden har tagits fram mot bakgrund av en enkel grundform av ett bord med rund skiva och cylinderformad fot. Foten har, i linje med vad som gäller för hela Cord-möbelserien, beklänts med rundstavar enligt en standardmetod. Någon efterbildning har således inte skett av Palais-borden.

*Cord-borden har tagits fram självständigt, oberoende av Palais-borden*

Cord-borden har tagits fram självständigt och det rör sig inte om någon efterbildning av Palais-borden. Mio har tagit fram Cord-borden oberoende av Palais-borden och utan kännedom om dessa.

Under hösten 2017 konstruerade Mio en miljö i sin fotostudio med ribbpaneler på väggarna. Mios produktchef Håkan Andersson började då fundera på att ta fram en möbelserie i trä med ribbpanel. På mässor i Tyskland och Italien såg Håkan Andersson en trend med trälistor på möbler. Håkan Andersson fick inspiration från en möbelserie designad av Alf DaFrè, vars möbler hade runda stavar och var rundade i sin form.

Håkan Andersson sökte under år 2018 efter olika varianter av paneler att använda på en ny möbelserie, vilken skulle komma att bli Yard-serien. Han tog fram Yard-serien under år 2018, vilken lanserades under första halvåret 2020.



Under år 2019 arbetade Håkan Andersson med att ta fram en ny möbelserie i trä med runda, enkla former som likt Yard-serien skulle vara beklädd med trästavar. Till skillnad från Yard-seriens raka trästavar användes sådana runda trästavar som han hade sett på Alf DaFrè Furnitures möbler. Resultatet blev Mios Cord-serie och de i målet omstridda Cord-borden var del av serien Cord. Cord-serien präglas av dess runda former och runda trästavar.

*Asplund har inte rätt till ersättning för ytterligare skada*

Eventuellt intrång har inte skett uppsåtligen eller av oaktsamhet.

Asplund har inte lidit någon skada i form av utebliven vinst eller någon annan form av ytterligare skada. Cord-borden utgör inte något alternativ till Palais-borden, med hänsyn särskilt till att borden riktas till olika kundkretsar och befinner sig i olika prissegment (7 995 kr inkl. moms för ett Cord-bord och 36 600 kr inkl. moms för ett Palais-bord). Asplund har därför inte lidit någon förlust till följd av utebliven vinst.

Det bestrids att Cord-borden har en sämre konstruktion och sämre kvalitet och därför orsakat skada på Palais-bordens anseende. Cord-borden har i förhållande till priset bra konstruktion och kvalitet.

*Vitesbeloppet*

För det fall att domstolen skulle komma fram till att upphovsrättsintrång föreligger, vilket Mio bestrider, vitsordar Mio ett vitesbelopp om 500 000 kr som skäligt.

*Kostnad för informationsspridning*

För det fall domstolen skulle komma fram till att upphovsrättsintrång föreligger, vilket Mio bestrider, kan ett belopp om totalt 50 000 kr vitsordas för spridande av

information om domen i samtliga medier, det vill säga för traditionella medier och sociala medieplattformar.

## **UTREDNINGEN**

På Asplunds begäran har hållits förhör under sanningsförsäkran med Thomas Asplund (verkställande direktör för Asplund) samt vittnesförhör med formgivarna Anya Septon och Eva Lilja Löwenhielm och med författaren och tidigare redaktören på Sköna Hem Dan Gordan.

På Mios begäran har hållits förhör under sanningsförsäkran med Björn Lindblad (verkställande direktör för Mio AB), vittnesförhör med Håkan Andersson (produktchef på Mio AB) och förhör med partssakkunniga Fredrik Lange (assisterande professor och programchef vid Center for Retailing vid Handelshögskolan i Stockholm).

Parterna har lagt fram skriftlig bevisning i form av bl.a. bilder av Palais-bord och Cord-bord i olika utföranden, skärmdumpar utvisande pelarbord både med och utan rundstav eller annan panel samt skärmdumpar av andra möbler och annan design med rundstavar, annan panel eller ribbor. Asplund har därtill åberopat bl.a. artiklar om utmärkelser för bordsserien Palais, ritningar av Palais-bord, ett yttrande från SFO och en skärmdump från Mio.se om att Cord matbord återkallas.

På parternas begäran har syn hållits på ett Palais-bord i ofärgad ek ("Natural") och ett i brunbetsad ek ("Teak Stained") samt på ett Cord-bord i ofärgad ek ("ek") och ett i brunbetsad ek ("mörkbrun"). På Mios begäran har syn även hållits på "Moon Dining Table" i ofärgad ek från Gubi och ett specialtillverkat runt matbord i ofärgad ek "Banckagatan" från Vikens Hantverkeri.

## **DOMSKÄL**

Domstolen kommer inledningsvis att ta ställning till om det är Anya Sebton och Ewa Lilja Löwenhielm som har formgett Palais-borden, och i vilken utsträckning Asplund övertagit några rättigheter från dem. Därefter prövar domstolen frågan om huruvida upphovsrättsligt skydd föreligger och om Cord-borden i sådant fall faller inom Palais-bordens skyddsomfång. Om så anses vara fallet ska domstolen pröva om Cord-borden tillkommit genom oberoende dubbelskapande och på grund därav inte ska anses göra intrång i upphovsrätten till Palais-borden. Om det inte är fråga om ett oberoende dubbelskapande och Mio har gjort upphovsrättsintrång, har domstolen att ta ställning till Asplunds yrkanden om vitesförbud, korrigeringsåtgärd och ersättning för spridande av information. Domstolen ska i så fall även pröva frågan om Asplunds rätt till ersättning för ytterligare skada, utöver rätten till skälig ersättning för utnyttjandet, som intrången har medfört.

### **Formgivning och rättighetsövergång**

Anya Sebton och Ewa Lilja Löwenhielm har i förhör berättat om formgivningsprocessen vid skapandet av Palais-bordet. De har bl.a. berättat om varifrån de hämtat inspiration, vilket uttryck de velat ge bordet och vilka val de gjort för att uppnå detta. Anya Sebton och Ewa Lilja Löwenhielm anges därtill som designers på en ritning av bordet, daterad den 25 november 2017, och i en artikel i Sköna Hem, som publicerades den 16 april 2018 med anledning av att möbelserien Palais (i vilken de nu aktuella borden ingår) blivit utsedd till "Årets möbel" av tidningen.

Mio har invänt att Palais-borden inte är ett resultat av Anya Sebtons och Ewa Lilja Löwenhielms formmässiga val eftersom Asplunds designchef Sandra Asplund har lämnat instruktioner och fattat avgörande beslut i formgivningsprocessen.

Patent- och marknadsdomstolens konstaterar att Sandra Asplund visserligen omnämns som en "tredje designer" av Anya Sebton och Ewa Lilja Löwenhielm i den nämnda

Sköna Hem-artikeln. Sandra Asplund omnämns dock i samband med att Anya Septon och Ewa Lilja Löwenhielm beskriver samarbetet mellan dem och Asplund generellt. I förhören med Anya Septon och Ewa Lilja Löwenhielm har framkommit att de presenterade förvaringsmöbler med samma inspiration och formspråk som borden i Palais-serien för Asplund och att Sandra Asplund då bad dem återkomma med förslag på bord i stället. Att Asplund på detta sätt genom Sandra Asplund uppdragit åt Anya Septon och Ewa Lilja Löwenhielm att formge bord medför inte att Sandra Asplund kan anses ha formgett Palais-borden. Inte heller i övrigt har framkommit några omständigheter som ger stöd för att Sandra Asplund ska ses som formgivare, varken ensam eller tillsammans med Septon och Lilja Löwenhielm.

Anya Septon och Ewa Lilja Löwenhielm har vidare berättat att de överlåtitt rättigheterna till Palais-bordet till Asplund och att de nu erhåller royalty på försäljning av borden. Deras uppgifter om rättighetsövergången till Asplund har bekräftats av Thomas Asplund.

Patent- och marknadsdomstolen bedömning är mot denna bakgrund att Asplund har visat dels att det är Anya Septon och Ewa Lilja Löwenhielm som har formgett Palais-borden, dels att de kommit överens med Asplund om att de ekonomiska rättigheter som följer med ett eventuellt upphovsrättsligt skydd har övergått till Asplund, varför Asplund har rätt att föra talan i målet.

### **Frågan om upphovsrättsligt skydd**

#### *Rättsliga utgångspunkter*

Enligt 1 § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (upphovsrättslagen) har den som har skapat ett litterärt eller konstnärligt verk upphovsrätt till verket, oavsett på vilket sätt verket kommer till uttryck. Ett verk kan enligt första styckets sjätte punkt vara ett alster av brukskonst. Begreppet verk ska tolkas konformt med EU-rätten, närmare bestämt bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets

direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället, och den praxis som skapas av EU-domstolen.

Enligt EU-domstolen ska ett verk för det första vara originellt i den meningen att det är upphovsmannens egen intellektuella skapelse. Det är därvid både nödvändigt och tillräckligt att verket återspeglar upphovsmannens personlighet genom att ge uttryck för dennes fria och kreativa val. (Se t.ex. EU-domstolens dom den 12 september 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, p. 29 och 30 samt den 16 juli 2009, Infopaq, C-5/08, EU:C:2009:465, p. 45.)

För det andra måste alstret kunna identifieras med tillräcklig precision och objektivitet. Om verket enbart identifieras genom betraktarens egna erfarenheter, dvs. utifrån en subjektiv måttstock, är detta krav inte uppfyllt. (Se EU-domstolens dom den 13 november 2018, Levola Hengelo, C-310/17, EU:C:2018:899, p. 37–42, och Cofemel, C-683/17, p. 32–34.)

När det gäller just alster av brukskonst inställer sig vidare frågan vilken betydelse skapelsens tekniska funktion bör ges för skyddets existens och räckvidd. Är de olika komponenterna i alstret i stor utsträckning betingade av tekniska överväganden krymper utrymmet för ett originellt skapande. Detta eftersom de olika sätt på vilka en idé kan genomföras blir så begränsade att idén och uttrycket flyter ihop. (Se Cofemel, C-683/17, p. 31 och EU-domstolens dom den 22 december 2010, BSA, C-393/09, EU:C:2010:816, p. 49.)

I en dom av den 11 juni 2020 har EU-domstolen tillagt att även om förverkligandet av alstret är fastställt av tekniska överväganden kan upphovsrättsligt skydd likväl bli aktuellt, under förutsättning att de tekniska övervägandena inte har hindrat upphovsmannen från att återspegla sin personlighet i alstret genom att ge uttryck för fria och kreativa val (Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, p. 26). EU-domstolen erinrade samtidigt om att upphovsrätten inte är ett idéskydd, eftersom ett sådant

upphovsrättsligt skydd skulle innebära att det vore möjligt att monopolisera idéer till nackdel för den tekniska och industriella utvecklingen (se p. 27 med däri gjorda hänvisningar).

Som en hjälpregel vid bedömningen av om upphovsrättsligt skydd föreligger beaktas ibland risken för dubbelskapande. Dubbelskapandekriteriet innebär i princip att skydd förutsätter att verket har en sådan självständighet och originalitet att risken för att någon annan oberoende av verket skulle kunna framställa ett överensstämmande eller liknande verk framstår som minimal (se NJA 2004 s. 149). När det gäller brukskonst brukar i detta sammanhang läggas vikt vid det befintliga formförrådet, och i vilken utsträckning det alster som ska bedömas distanserar sig från andra alster av samma slag som fanns på marknaden vid tidpunkten för formgivningen (*prior art*) (se Patent- och marknadsöverdomstolens domar den 28 juni 2019 i mål PMT 3854-18, s. 13–16, och den 1 februari 2022 i mål PMT 13853-20, s. 6).

Dubbelskapandekriteriet har också ansetts kunna vara till hjälp när det gäller att avgränsa ett verks skyddsomfång (se i stycket ovan a. domar). Som Patent- och marknadsöverdomstolen konstaterade i mål PMT 13853-20 har EU-domstolen uttalat att när ett alster (av brukskonst) uppfyller förutsättningarna för att utgöra ett verk ska alstret vara upphovsrättsligt skyddat. I det sammanhanget har EU-domstolen påpekat att omfattningen av skyddet inte är beroende av den grad av kreativ frihet som dess upphovsman har haft och det är således inte svagare än det skydd som ges alla andra verk (se Cofemel, C-683/17, p. 35). Av EU-domstolens uttalanden följer enligt Patent- och marknadsöverdomstolen att skyddet i grunden ska vara detsamma för alla slags verk, och den omständigheten att variationsutrymmet – eller utrymmet för kreativa val – kan vara mer begränsat vid utformningen av ett alster av brukskonst ska således inte i sig leda till att verkets upphovsrättsliga skydd påverkas, vilket dock inte betyder att verkets originalitet saknar betydelse för dess skyddsomfång (a. dom s. 7 och 8).

*Patent- och marknadsdomstolens bedömning*

Inledningsvis konstaterar Patent- och marknadsdomstolen att Palais-borden är fysiska föremål som har ett sådant uttryck att de kan identifieras med tillräcklig precision och objektivitet (jfr Cofemel, C-683/17, p. 32–34).

När det gäller frågan om Palais-borden uppfyller originalitetskriteriet har Mio gjort gällande att utformningen av Palais-borden i stor utsträckning är hänförlig till funktionella och produktionstekniska hänsyn och att borden bygger på enkla variationer av tidigare känd formgivning. Enligt Mio återfinns bordens samtliga delar i det allmänna formförrådet.

Beträffande funktionella och produktionstekniska hänsyn har Mio särskilt påtalat att måtten på bordsskivan styrs av hur många personer som på ett bekvämt sätt ska rymmas kring bordet och att även höjden på bordet och underredet på bordet styrs av att en person ska kunna få plats att sitta vid bordet på ett ergonomiskt sätt. Mio har även anfört att underredet behöver anpassas till bordsskivans mått och vikt och har pekat på att fästanelningen mellan bordsskivan och underredet styrs av funktionella överväganden.

När det gäller det allmänna formförrådet har Mio åberopat syn på två bord och en stor mängd skärmdumpar med fotografier av i första hand olika typer av pelarbord, men även andra möbler och i några fall inredning och arkitektur där någon form av panel, ribbor eller kannelering har använts. Mio har vidare gjort gällande att det i vart fall sedan år 2015 har funnits en trend med runda möbler och träpanel, som Palais-borden är en del av.

Patent- och marknadsdomstolens konstaterar inledningsvis att pelarbord består av två enkla grundformer; en bordskiva och ett underrede som placeras centrerat under skivan. Domstolen delar också Mios uppfattning att måtten på ett matbord delvis styrs av funktionella hänsyn, vad gäller höjden på bordet och bordsskivans omkrets utifrån

antalet personer som ska rymmas runt bordet. Att det föreligger en viss begränsning i variationsmöjligheterna vid förverkligandet av idén om ett pelarbord med ett visst uttryck medför dock inte att idén och uttrycket nödvändigtvis flyter ihop. De tekniska övervägandena som behöver göras vid utformande av ett pelarbord hindrar alltså enligt domstolen inte att upphovsmannen kan återspegla sin personlighet i alstret genom att ge uttryck för fria och kreativa val.

Frågan är då om Anya Sebtou och Ewa Lilja Löwenhielm utnyttjat det utrymme för fria och kreativa val som fanns vid utformningen av Palais-borden.

Anya Sebtou och Ewa Lilja Löwenhielm har berättat om deras vision att skapa ett tidlöst bord som speglar dåtiden men ger ett samtida intryck, och hur de inspirerats av både antikens kolonner och femtiotalets biografinredningar. Anya Sebtou har berättat hur de tagit intryck av Daniel Burens konstinstallation vid Palais Royal i Paris och det möte han uppnått mellan det klassiska och det moderna, genom att måla ränder på kolonner. Detta är också en uppgift som återfinns i den Sköna Hem-artikel från april 2018 som lagts fram i målet. Anya Sebtou har förklarat hur deras vision kommit till uttryck genom reliefytan på underredet och att den kraftigt fasade kanten på bordsskivan varit ett sätt att skapa en tunn, svävande yta mot den bärande kolonnen. Hon har även förklarat att valet med en indragen sarg längst ner gjordes för att få en lätthet i bordet och för att betraktaren ska uppfatta bordet lite som en balanslek. Ewa Lilja Löwenhielm har bekräftat Sebtous uppgifter genom att förklara valet med ytans relief för att uppnå materialitet och taktilitet samt hur den indragna sargen längst ner och den fasade bordsskivan användes för formen på bordet.

Varken Anya Sebtou eller Ewa Lilja Löwenhielm har talat om färgställningen på borden som ett val för att ge uttryck för sin idé. De har i stället beskrivit Palais-bordet som *ett* verk. Inte heller Patent- och marknadsdomstolen kan se att färgställningen – vilket är det enda som skiljer de båda åberopade Palais-borden – har sådan inverkan på helhetsintrycket av bordet att den skulle medföra att det handlar om två olika verk, eller vara så avgörande att bara det ena bordet (till följd av sin färgställning) utgör ett



verk, medan det andra inte ska åtnjuta skydd. Bedömningen av om formgivningen är originell ska således enligt domstolen göras oberoende av färgställningen.

Patent- och marknadsdomstolen anser att den syn som hållits av Palais-bord bekräftar att formgivningen ger ett tydligt uttryck för den formgivningsidé Anya Sebtton och Eva Lilja Löwenhielm har beskrivit. Domstolen instämmer vidare i SFO:s bedömning att kombinationen av den nätta och markant fasade bordsskivan i mötet med det bastanta underredet, formgett som en kolonn i rundstavspanel, tillsammans med de väl avvägda proportionerna, ger bordet ett balanserat, genomarbetat och elegant uttryck. Domstolen delar också Asplunds ståndpunkt att bordet har ett modernt formspråk som förmedlar intryck av klassicism, Swedish grace och tidig funktionalism.

Det som nu framkommit talar enligt Patent- och marknadsdomstolens bedömning för att Anya Sebttons och Eva Lilja Löwenhielms val vid formgivningen av Palais-bordet har varit både fria och kreativa i sådan utsträckning att det är fråga om en intellektuell skapelse som åtnjuter upphovsrättsligt skydd.

Mot detta ska dock ställas det som Mio har framfört om att Palais-bordets samtliga delar återfinns i det allmänna formförrådet och att det endast bygger på enkla variationer av tidigare känd formgivning.

Anya Sebtton och Ewa Lilja Löwenhielm har berättat att deras arbete med att formge möbler med inspiration i antikens kolonner påbörjades år 2016. Arbetet med att formge Palais-bordet pågick under större delen av år 2017 innan det presenterades för branschen i sin slutliga utformning i november samma år och för allmänheten på Stockholm Furniture Fair i februari 2018. Deras uppgifter i denna del har bekräftats av Thomas Asplund. Uppgifterna om när Palais-bordet formgavs och lanserades vinner vidare stöd av den i målet åberopade ritningen av bord i Palais-serien daterad i november 2017 och av att möbelserien vann pris för årets möbel i Sköna Hem i april 2018.

När det gäller det omfattande material som Mio har lagt fram i målet till stöd för att det vid tiden för formgivningen av Palais-bordet rådde en generell trend med runda möbler och träpanel gör domstolen följande bedömning.

Både Elle Decoration och Hemnet talar om svängda möbler och runda former som en trend under år 2018. Tidningen Härligt hemma publicerade i mars 2019 en artikel där läsaren uppmanas att ”fånga en av årets stora trender med listverk”, och i utdrag från två olika engelskspråkiga hemsidor från april respektive juni 2021 talas också om att ”the fluted trend” (dvs. trenden med räfflor eller kannelering) startade under år 2019. Magasinet Elle Decorations ”Årets influencer 2019” bygger ett blombord med rundstavspanel i november 2020 och i en engelskspråkig artikel i Real Homes från april 2020 sägs att ”fluted finishes” är något som håller på att utvecklas inom inredningsvärlden. Även The Apartment Therapy talar i december 2019 om att det finns en möjlighet att läsaren sett ”a few fluted pieces of furniture here and there”, men att utseendet kommer att bli mer populärt under år 2020. När bloggaren Trendstefan i februari 2017 rapporterar från Stockholm Design Week att han ”nog aldrig sett så mycket rundstavar” så illustreras det av ett bord som har en enskild grov rundstav som sticker ut under bordsskivan, horisontellt med marken. På övriga bilder som illustrerar inlägget syns något som skulle kunna kallas rundstav även som ben på en fåtölj och på ett bord. Någon rundstavspanel, kannelering eller liknande syns inte till. I ett annat inlägg från Trendstefan, från Stockholm Design Week året därefter visas förvisso ett skåp med dörrar av rundstav i olika dimensioner, men det som bloggaren lyfter fram som ”det som händer i designvärlden” är ljust trä och skåp på ben.

Sammanfattningsvis anser Patent- och marknadsdomstolen inte att den utredning som Mio lagt fram visar att det vid tiden för formgivningen av Palais-bordet fanns en generell trend med runda möbler och träpanel. Även om det vid den tidpunkten skulle ha funnits en sådan trend med rundade möbler och träpanel, så hade detta inte uteslutit originalitet för ett bord med dessa element. Ett verk kan bestå av element som var för sig inte är originella. I stället är det genom valet, dispositionen och kombinationen av sådana beståndsdelar som upphovsmannen kan ge uttryck för sin kreativitet på ett

originellt sätt och som denne ges möjlighet att nå ett resultat som utgör en intellektuell skapelse (se Infopaq, C-5/08, p. 45). Det är också en sådan helhetsbedömning av Palais-bordet som måste göras i förhållande till tidigare formgivning (jfr Patent- och marknadsöverdomstolens dom i mål PMT 3854-18, s. 14).

De skärmdumpar som Mio lagt fram i målet är gjorda under vintern 2021 och framåt. I de allra flesta fall går det inte utläsa att de möbler som syns på dessa har funnits på marknaden någon längre tid. I materialet finns dock fotografier av ett antal bord från 1970-talet samt tio mer samtida bord som fanns på marknaden när Palais-bordet formgavs. Det är i förhållande till dessa som bedömningen av i vilken utsträckning Palais-bordet distanserar sig från *prior art* ska göras.

Borden från 1970-talet består av en rund bordsskiva och ett centrerat underrede som oftast är cylinderformat, även om andra varianter förekommer. Borden är i flera fall tillverkade i bambu och rotting, men även bord i stål, sten, furu och ek förekommer. Underredena har i de flesta exemplen en slät yta, men även panel – företrädesvis i bambu eller rotting – förekommer. Inget av borden uppvisar en fot beklädd med rundstavspanel. Det finns inte heller några bord med indragen sarg längst ner eller kraftigt avfasad bordsskiva. Vid den helhetsbedömning som ska göras ger samtliga de äldre borden och Palais-bordet klart skilda helhetsintryck.

De mer samtida borden som ändå utgör *prior art* utgörs av:

- ”Cap” från Karl Andersson & Söner, 2014
- ”Container Table Bodhi 7143” från Moooi, 2014
- ”Moon Dining Table” från Gubi, 2015
- En kinesisk mönsterregistrering från december 2015
- ”Gon” från Paola Lenti, 2016
- ”Rigadin Table” från Alf DaFrè, vilket Mio har visat ställdes ut på möbelmässan i Milano i april 2017
- En kinesisk mönsterregistrering från juni 2017

- ”Georgetown” från Il Giardino de Legnos, vilket fanns på marknaden i vart fall i juli 2017
- ”Embellish kidney base table” från Zuster Furniture, vilket fanns på marknaden i vart fall i oktober 2017
- ”Radius conference table” från Union Wood Corporation, vilket fanns på marknaden i vart fall i början av november 2017

Både Cap och Container Table Bodhi 7143 har ett underrede beklätt med en träpanel av bredare, platta brädor som ger den runda foten ett kantigt intryck. Det senare bordets fot är därtill något konformad och har något som liknar spännen som håller ihop panelen. Båda bordens bordsskivor saknar den avfasning som finns på Palais-bordet och någon indragen sarg eller sockel längs ner finns inte heller. Borden ger ett rustikt intryck och för tankarna mer till kabelvindor och tunnor än till antikens kolonner. Det föreligger således vid en helhetsbedömning väsentliga skillnader mot Palais-bordet.

Gon-bordet är ett bord i lackad metall för utomhusbruk. Av det i målet åberopade fotografier framgår inte annat än att den relativt kraftiga foten är slät på ytan och den ser något rundad ut nedtill. Även bordsskivan tycks något välvd. Formspråket känns enkelt, mjukt och lekfullt. Bordets uttryck skiljer sig alltså tydligt från Palais-bordets.

Rigadin Table och Radius conference table är båda ovala bord som ger ett långsmalt intryck. Underredena på borden är i likhet med Palais-bordet beklädda med rundstavs-panel i ek, men formen på underredet är inte rund utan avlång, lite tillplattad. Rigadin Table har en mycket tunn bordsskiva i metall, i kontrasterande färg mot underredet, och en bottenplatta i metall som har en större omkrets än foten. Bordet ger ett hårdare och mer renodlat modernt intryck än Palais-bordet, utan de historiska referenser som uppfattas där. Radius conference table har förvisso en indragen sarg, i likhet med Palais-bordet, men en markant list som sticker ut ovanför denna, och därtill en tjockare bordsskiva utan avfasning. Även om det hos bordet går att uppfatta ett formspråk med

referenser till femtiotalet så skiljer sig helhetsintrycket av detta, liksom helhetsintrycket av Rigadin Table, väsentligt från Palais-bordet.

Embellish kidney base table är också ett ovalt bord med ett underrede beklätt med rundstavspanel. Rundstavarna är dock grövre än de på Palais-bordet. Även bordsskivan upplevs som grövre med sin rundade kant och avsaknad av avfasning. Någon sarg längst ner finns inte. Helhetsintrycket blir ett betydligt kraftigare och tyngre bord som skiljer sig från Palais-bordet.

Georgetown-bordet har en omfångsrik fot med platta spjälor som släpper igenom ljuset och avslöjar fotens ihållighet. Den bastanta bordsskivan är i kontrasterande material och saknar avfasning. Någon indragen sarg finns inte heller. Helhetsintrycket av bordet skiljer sig tydligt från Palais-bordet.

Utifrån fotografierna på de två kinesiska mönsterregistreringarna är det svårt att säga något säkert om de ingående formelementen. Det framgår att båda är runda pelarbord med cylinderformad fot. Bordet från december 2015 tycks ha en mindre, snurrbar skiva ovanpå den egentliga bordsskivan (vilken saknar Palais-bordets avfasning). Foten synes bestå av platta smala träribbor alternativt spårfräst trä. Längst ner finns en rund bottenplatta i två nivåer som har större omkrets än foten. Bordet från juni 2017 har en ornamenterad kant på bordsskivan. Foten synes vara beklädd med mycket smala ribbor i ljus färg, vilka bryts av med bredare ribbor i mörkare färg, vilket ger intrycket att foten består av fyra eller fem större fält. Huruvida den mörka sockeln nedtill ligger innanför, utanför eller i liv med foten går inte att avgöra. Helhetsintrycken av borden skiljer sig väsentligt från Palais-bordet.

Av Moon Dining Table har inte endast åberopats fotografier, utan syn har också företagits av ett sådant bord i ofärgad ek. Domstolen konstaterar att Mio mot Asplunds bestridande inte har lyckats visa att Moon-bordet fanns i den ljusa färgställningen vid formgivningen av Palais-bordet. Fotografier från utställningen i Maison & Objet år 2015 utvisar endast bordet i svart, och i Gubis produktkatalog 2015/16 anges att

bordet finns i ”midnight moon glossy” respektive ”midnight moon matt”. Som redan konstaterats avseende Palais-bordet är dock färgställningen av underordnad betydelse. Moon-bordet företer den likheten med Palais-bordet att det utgörs av en rund bordsskiva och en cylinderformad fot som båda är i samma material, att foten är beklädd med panel och att bordet har en indragen sarg längst ner. Den platta panelen på Moon-bordet ger dock inte samma tydliga reliefkänsla eller det mjuka intryck som rundstaven på Palais-bordet ger. Intrycket av en svävande bordsskiva saknas också helt. Den grövre foten och den tjockare bordsskivan utan avfasning, men med rundad kant, bidrar till att ge Moon-bordet ett mer bastant och bulligt uttryck. Det mer eleganta uttrycket hos Palais-bordet saknas. Även beträffande Moon-bordet skiljer sig alltså helhetsintrycket från Palais-bordet i relativt hög grad.

Syn har företagits även av bordet ”Banckagatan” från Vikens Hantverkeri. Bordet specialbeställdes av Mio inför förhandlingen och det är inte visat att det utgör *prior art*. Även med det sagt skiljer sig bordet från Palais-bordet genom grövre dimensioner, samt avsaknad av avfasad bordsskiva och indragen sarg.

I sammanhanget kan nämnas att det på ett utdrag från Angel City Woodshops hemsida finns ett bord som i vart fall på bilden påminner om Palais-bordet. Strax ovanför bilden på bordet finns ett reportage från utformningen av ett badrum för en av bolagets kunder under år 2016. Inget utvisar dock att bordet är från 2016, utan i stället indikerar ett inlägg från bolagets Instagram-konto att bordet är från år 2020. Eftersom det inte är visat att bordet utgör *prior art*, bedömer domstolen inte Palais-bordet i förhållande till det bordet. Någon bevisning till stöd för påståendet att ”Adele Coffee Table” från So Watt Design formgavs år 2016 finns inte heller i målet. Inte heller står det klart huruvida soffbordet ”Oxydation” från Ligne Roset lanserades före november 2017, då formgivningen av Palais-bordet var färdigställd. Under alla förhållanden skiljer sig helhetsintrycket av de två senare borden väsentligt från helhetsintrycket av Palais-bordet.

Patent- och marknadsdomstolen finner alltså att Palais-bordets formspråk och det helhetsintryck de väsentliga formelementen skapar skiljer sig från vad som förekom hos olika varianter av pelarbord som fanns innan Palais-bordet introducerades på marknaden. Som tidigare konstaterats ger Palais-bordet ett balanserat, genomarbetat och elegant uttryck som för tankarna till såväl klassicism, Swedish grace och tidig funktionalism, samtidigt som det uppfattas som modernt. Detta uppnås genom Anya Septon och Eva Lilja Löwenhielm användning av en distinkt, rundad relief som omsluter ett bastant underrede, vilket möter en kraftigt avfasad bordsskiva som ger den ett lätt, nästan svävande uttryck. Bidragande är också det enhetliga materialvalet samt att underredet trots sin stadga och tyngd genom den indragna sargen synes lätta från underlaget. Underredet har också fått ett i förhållande till liknande bord relativt smäckert uttryck. Det senare har uppnåtts genom en teknisk lösning, vilken dock varit styrd av Anya Septons och Ewa Lilja Löwenhielms formmässiga val, i stället för tvärtom.

Sammanfattningsvis är det enligt Patent- och marknadsdomstolen visat att Anya Septon och Ewa Lilja Löwenhielm vid formgivningen av Palais-bordet har gjort sådana fria och kreativa val att bordet är deras egen intellektuella skapelse. Eftersom Palais-bordet också kan identifieras med tillräcklig precision och objektivitet utgör det därmed ett alster av brukskonst som skyddas av upphovsrätten.

### **Gör Cord-borden intrång i Palais-bordet?**

Asplund har i första hand gjort gällande att både det ljusa och det mörka Cord-bordet gör intrång i båda Palais-borden. I andra hand har Asplund gjort gällande, för det fall domstolen skulle finna att skyddsomfånget för Palais-borden är beroende av färgställningen på dessa, att det ljusa Cord-bordet i vart fall gör intrång i det ljusa Palais-bordet och det mörka Cord-bordet i det mörka Palais-bordet. Som Patent- och marknadsdomstolen har konstaterat ovan påverkar inte färgställningen helhetsintrycket av Palais-bordet nämnvärt, utan det förblir detsamma i de i målet aktuella utförandena. Skyddsomfånget för bordet kan alltså inte anses så snävt att det endast omfattar bord

med exakt samma utförande. Patent- och marknadsdomstolens prövning i frågan om intrång kommer därför utgå från om de i målet aktuella Cord-borden gör intrång i Palais-bordet, oaktat färgställningen.

Som tidigare har konstaterats ska skyddet i grunden vara detsamma för alla slags verk, och den omständigheten att variationsutrymmet – eller utrymmet för kreativa val – kan vara mer begränsat vid utformningen av ett alster av brukskonst ska således inte i sig leda till att verkets upphovsrättsliga skydd påverkas. Det betyder dock inte att det enskilda verkets originalitet saknar betydelse vid en intrångsbedömning. Oberoende av vad det är fråga om för slags verk måste i varje enskilt fall bedömas hur vidsträckt skydd ett verk har och om ett påstått intrångsgörande alster är så pass likt verket att det faller inom dess skyddsomfång. Ett mer originellt verk erhåller i det enskilda fallet, i likhetshänseende, vid en jämförelse med ett påstått intrångsobjekt, ett mer omfattande skyddsomfång än ett mindre originellt verk. Det anförda innebär att skyddsomfånget för varje enskilt verk – oberoende av om det utgör ett alster av brukskonst eller annat slags verk – kan sägas vara beroende av verkets originalitet. (Se Patent- och marknadsöverdomstolens dom den 1 februari 2022 i mål PMT 13853-20.)

Palais-bordet utgörs i grunden av en sammansättning av två enkla former, vilka är vanliga hos pelarbord. De förhållandevis få tillkommande formelementen med avfasningen av bordsskivan, panel på underredet och en indragen sarg längst ner är i sig inte heller originella. Det är genom valet, dispositionen och kombinationen av beståndsdelarna som Anya Septon och Eva Lilja Löwenhielm gett uttryck för sin kreativitet på ett originellt sätt och därmed skapat verket. Och även om verket distanserar sig från andra alster av samma slag som fanns på marknaden vid tidpunkten för formgivningen, så återfinns grundformerna och de tillkommande formelementen på flera tidigare bord. Palais-bordets skyddsomfång får mot denna bakgrund anses vara snävt. Även om det inte enbart ger skydd mot direkt kopiering kan skyddsomfånget endast anses omfatta bord som uppvisar en påfallande likhet med Palais-bordet.



Patent- och marknadsdomstolen har vid syn av de i målet åberopade borden kunnat konstatera att Cord-borden uppvisar samtliga de formelement som Palais-bordet består av. Det enda som skiljer borden åt är att Cord-bordens bordsskiva och underrede har en något större omkrets samt att avfasningen av bordsskivan är något mindre än på Palais-bordet. Att borden har olika lösningar för att fästa bordsskivan vid underredet kan bortses ifrån, då det inte påverkar bordens helhetsintryck såsom de normalt betraktas. De mindre avvikelser som föreligger mellan borden förtar enligt domstolen inte intrycket av att de är i det närmaste identiska. Att det också är så saken uppfattas av betraktare i allmänhet framgår av de uppgifter som Thomas Asplund lämnat om att Asplund vid Mios lansering av Cord-borden blev kontaktade av både kunder och återförsäljare som menade att Mio saluförde en exakt kopia av Palais-bordet. Även Dan Gordan har uppgett att han, när han betraktat Cord-borden hos Mio och en kort stund därefter såg Palais-borden hos Asplund, trots sitt vana öga, uppfattade dem som identiska. Det var först vid en jämförelse av borden sida vid sida som han noterade att fasningen av bordsskivan var annorlunda och att Cord-bordets fot var bredare.

Patent- och marknadsdomstolen bedömer mot den bakgrunden att Cord-borden, i båda utförandena, faller inom Palais-bordets (oavsett om det är i utförandet ”Natural” eller ”Teak Stained”) skyddsomfång och alltså objektivt sett gör intrång i Palais-bordet.

Det är som utgångspunkt den som gör gällande att det föreligger ett intrång som har bevisbördan för att en efterbildning har skett. En framträdande likhet med det skyddade verket kan emellertid utgöra ett starkt stöd för att det senare tillkomna alstret är just en efterbildning. Den som påstås ha gjort intrång måste då göra sannolikt att det påstådda intrångsföremålet har tagits fram självständigt för att någon efterbildning inte ska anses föreligga. (Se NJA 1994 s. 74.)

Enligt Patent- och marknadsdomstolen är presumptionen för att Cord-borden utgör en efterbildning av Palais-bordet stark på grund av den påfallande likhet som det här handlar om. Det måste därför ställas relativt höga krav på den bevisning som ska styrka att det är fråga om ett oberoende dubbelskapande (jfr NJA 2002 s. 178).

Håkan Andersson, produktchef på Mio AB, har i förhör uppgett att han visserligen inte är designer, men att det är han som tagit fram Cord-bordet utifrån Mios tidigare möbelserie Yard. Han har uppgett att han aldrig hört talas om Palais-bordet, trots att han besöker de möbelmässor där bordet ställts ut och känner till Sköna Hems pris ”Årets möbel”. Att Mios medarbetare regelbundet besöker möbelmässor runt om i världen för att bl.a. identifiera trender har bekräftats av Mio AB:s verkställande direktör Björn Lindblad, som uppgett att en handfull medarbetare årligen deltar på Stockholm Furniture Fair, där Palais-bordet ställdes ut i februari 2018. Enligt Lindblad anlitar Mio dessutom externa samarbetspartners som hjälper Mio att identifiera trender som sedan arbetas in i Mios sortiment med hjälp av externa designers. När det gäller Cord-serien har Lindblad uppgett att Håkan Andersson var ytterst ansvarig för att ta fram den, men att flera aktörer var inblandade i processen.

Patent- och marknadsdomstolen kan konstatera att Yard-serien – som Cord-serien ska vara baserad på – består av förvaringsmöbler med platt, bred panel och ett kantigt formspråk som tydligt skiljer sig från Palais-bordets formspråk. Håkan Anderssons uppgifter om hur han designade Cord-borden har varit relativt allmänt hållna och enligt Björn Lindblad har flera aktörer varit inblandade i processen. Utredningen i målet visar vidare att Palais-bordet fick stor uppmärksamhet i möbelbranschen när det lanserades. Mot denna bakgrund kan Mio inte anses ha gjort sannolikt att Cord-borden skapats oberoende av Palais-bordet.

Därmed gör Cord-borden intrång i Palais-bordet.

Det är utrett att Mio, som har vitsordat att bolagen är gemensamt ansvariga för åtgärderna, har tillverkat Cord-bord och marknadsfört dessa via webbplatsen [www.mio.se](http://www.mio.se), i tryckt försäljningsmaterial och genom visning i butik samt att Mio har sålt Cord-borden i butik och på sin hemsida. Därigenom har Mio framställt exemplar av det verk som Asplund har rätt till och har tillgängliggjort verket för allmänheten

genom att sprida exemplar av det, genom att visa det och genom att överföra verket till allmänheten.

### **Åtgärder till följd av intrång i upphovsrätten**

#### *Vitesförbud*

På yrkande av upphovsmannen eller hans eller hennes rättsinnehavare får domstol vid vite förbjuda den som vidtar en åtgärd som innebär intrång att fortsätta med åtgärden (53 b § första stycket upphovsrättslagen).

Patent- och marknadsdomstolen har ovan kommit fram till att Mio, genom att tillverka, marknadsföra och sälja Cord-borden, gör intrång i upphovsrätten till Palais-bordet. Asplunds yrkande om vitesförbud ska därmed bifallas.

När det gäller vitets storlek ska detta, enligt 3 § lagen (1985:206) om viten, fastställas till ett belopp som med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och till omständigheterna i övrigt kan antas förmå honom att följa det föreläggande som är förenat med vitet. Vitet ska alltså bestämmas så att det blir verkningfullt och därmed avhåller adressaten från att bryta mot det föreläggande som har meddelats och ett riktmärke bör vara att vitet bestäms till ett belopp som gör att det inte är ekonomiskt mer fördelaktigt för adressaten att bryta mot förbudet än att upphöra med den otillåtna åtgärden (se ”Marknadsföringsvitet” NJA 2018 s. 883 p. 20).

Patent- och marknadsdomstolen bedömer att vitesbeloppet i förevarande fall ska bestämmas till 1 000 000 kr. I övrigt ska förbudet utformas på det sätt som framgår av Patent- och marknadsdomstolens domslut.

*Korrigeringsåtgärder*

På yrkande av upphovsmannen eller hans eller hennes rättsinnehavare får Patent- och marknadsdomstolen, efter vad som är skäligt, besluta bl.a. att egendom som ett intrång gäller ska ändras eller förstöras (55 § första stycket upphovsrättslagen). Åtgärderna ska bekostas av intrångsgöraren, om det inte finns särskilda skäl mot detta (samma paragraf femte stycket).

Mio har mot Asplunds yrkande om förstöring invänt att Cord-borden i första hand bör ändras så att intrång inte längre föreligger, men har inte närmare angett på vilket sätt bolagen menar att detta bör ske.

Patent- och marknadsdomstolen anser att det i förevarande fall är svårt att föreställa sig en enkel och tydligt angiven ändring av de intrångsgörande borden som medför att dessa inte längre gör intrång, men samtidigt kan komma till nytta i sitt ändrade skick. Domstolen bedömer det inte som oskäligt att borden i stället förstörs, varför Asplunds yrkande härom ska bifallas. Det finns inte några särskilda skäl mot att åtgärden, i enlighet med huvudregeln, ska bekostas av Mio.

*Spridande av information om domen*

Vid upphovsrättsintrång får domstolen ålägga den som har gjort eller medverkat till intrånget att bekosta lämpliga åtgärder för att sprida information om domen i målet (53 h § upphovsrättslagen). Med lämpliga åtgärder avses att åtgärderna ska anpassas efter omständigheterna i det enskilda fallet, självfallet med de begränsningar som det aktuella yrkandet i målet ger. I bedömningen av vad som i det enskilda fallet kan anses vara lämpligt ligger att åtgärden måste vara rimlig i förhållande till vad målet rör (se prop. 2008/09:67, s. 270).

Asplund har yrkat att Mio ska förpliktas att bekosta lämpliga åtgärder för att sprida information om domen genom införande om annonser i fem stora dagstidningar och

deras internetupplagor upp till en kostnad om 250 000 kr. Vidare har Asplund yrkat att Mio ska förpliktas att bekosta införande av annonser på de sociala medieplattformarna Instagram och Facebook i form av sponsrade inlägg upp till en kostnad om 60 000 kr. Mio har vitsordat en kostnad om totalt 50 000 kr för spridande av information om domen i samtliga medier.

I målet har framkommit att Mio är en av landets största möbelföretag, som har omfattande marknadsföring för sina varor, både i traditionella medier och online. Att även Asplunds kunder informerar sig både via traditionell media och via sociala medier framstår som rimligt och det är lämpligt att information om domen sprids på båda dessa sätt. Någon uppgift om under hur lång tid Asplund menar att information ska spridas har dock inte lämnats av bolaget.

Mot Mios bestridande och då Asplund inte närmare har motiverat de kostnader som yrkas i målet bör kostnaden för den annonsering som Mio ska stå för bestämmas till 125 000 kr för traditionella medier, inbegripet deras internetupplagor, och 30 000 kr för de sociala medieplattformarna.

#### *Fastställande av ersättningsskyldighet*

Så som Asplunds fastställelseetalan är utformad ska domstolen pröva *dels* den ansvarsgrundande handlingen, dvs. frågan om det förekommit intrång objektivt sett, *dels* frågan om intrånget begåtts med uppsåt eller av oaktsamhet. Asplund har vidare vid huvudförhandlingen klargjort att domstolen också har att pröva *dels* frågan om ytterligare skada föreligger i de avseenden som påståtts – nämligen skada på Palais-bordets anseende och skada på grund av utebliven vinst – *dels* frågan om det föreligger ett adekvat orsakssamband mellan intrånget och de två typerna av skador. Asplunds fastställelseetalan innefattar dock inte en prövning av storleken på den skäligen ersättningen och skadan.

Patent- och marknadsdomstolen har i det föregående funnit att Mio, genom att tillverka, marknadsföra och sälja Cord-bord, objektivt sett gjort intrång i upphovsrätten till Palais-bordet.

Ersättningen enligt 54 § första stycket upphovsrättslagen är att se som ett vederlag för ett obehörigt nyttjande. Det har ingen betydelse om utnyttjandet har skett i ond eller god tro, utan det krävs endast att förfarandet är objektivt rättsstridigt för att ersättning ska utgå. Patent- och marknadsdomstolen har konstaterat att intrång har skett i Asplunds ensamrätt och Mio har vid detta förhållande medgett Asplunds talan i denna del. Fastställelseyrkandet såvitt avser skälig ersättning för utnyttjandet av Asplunds upphovsrätt ska därför bifallas.

För att ersättning utöver den skäliga ersättningen för utnyttjandet ska utgå måste rättighetshavaren visa dels att intrånget har skett uppsåtligen eller av oaktsamhet, dels att ytterligare skada föreligger (se prop. 2008/09:67, s. 226). Det måste alltså klargöras att beräkningen av skadan inte innefattar det som ersättningen för nyttjandet täcker (se ”Dreamfilm” NJA 2019 s. 3, p. 11).

Asplund har gjort gällande att intrången skett uppsåtligen eller i vart fall av oaktsamhet. I denna fråga gör Patent- och marknadsdomstolen följande bedömning.

Av utredningen framgår att Palais-bordet rönt stor uppmärksamhet i branschen alltsedan pressvisningen i november 2017. Thomas Asplund har berättat att bordet blev en omedelbar succé när det presenterades på Stockholm Furniture Fair i februari 2018 och att beställningar på bordet lades direkt på mässan, vilket hör till ovanligheterna. Bara ett par månader därefter vann möbelserien som Palais-bordet ingår i Sköna Hems pris ”Årets möbel” och vid samma tidpunkt stod bordet enligt vad Anya Sebtou uppgett i den svenska montern vid entrén till möbelmässan i Milano. Därtill utnämndes Palais-serien samma år till årets möbel även i den svenska tidningen Residence och Palais-bordet fick en internationell utmärkelse i Archiproducts Design Awards. Palais-bordet har dessutom visats på flera andra stora internationella möbelmässor såsom den i Köln

och den i New York. Thomas Asplund har även berättat att Asplund fick in Palais-bordet hos nästan alla Asplunds återförsäljare och att det sålde bra under åren 2018 och 2019. Att ett stort möbelföretag som Mio, som enligt vad som framkommit i målet genomför grundliga trendanalyser av marknaden, under dessa omständigheter skulle vara omedvetet om Palais-bordet måste anses uteslutet. Därtill kommer det förhållandet att Cord-borden visar en påfallande likhet med Palais-bordet, vilket domstolen redan konstaterat medför att det inte är sannolikt att Cord-borden skapats oberoende av Palais-bordet.

Patent- och marknadsdomstolen anser det alltså visat att Mio kände till Palais-bordet när Cord-serien togs fram.

Med kravet på uppsåt i de immaterialrättsliga lagarna avses den allmänna straffrättens uppsåtsbegrepp. För att ett intrång ska anses ha skett uppsåtligen krävs uppsåt både till själva förekomsten av någon annans immateriella rättighet, och att ens egna förfogande gör intrång i den rättigheten. I doktrinen har framförts att kravet på subjektiv täckning av de objektiva rekvisiten kan leda till bedömningssvårigheter i situationer när intrångsbedömningen inte är given. Det har där även ansetts att uttalanden i förarbetena till patentlagen (1967:837) och varumärkeslagen (2010:1877) får förstås som att svårigheten att bedöma skyddsomfånget för ensamrätten kan innebära att ett uppsåtligt intrång inte anses föreligga. Felbedömningar av rättighetens skyddsomfång skulle alltså kunna betraktas som en faktisk villfarelse som utesluter ansvar för uppsåtligt intrång och inte som en rättsvillfarelse. Av praxis på området har slutsatsen dragits att kravet på subjektiv täckning av de objektiva intrångsförutsättningarna bör fordra att intrångsgöraren i vart fall insett att det funnits en verklig risk, eller en mycket hög sannolikhet, för att intrång föreligger, men att denne – ställd inför denna risk – varit likgiltig till om intrång förekommer eller inte. Ett varningsbrev har inte heller per automatik ansetts leda till att ett intrång bli uppsåtligt, om det fortfarande råder osäkerhet om handlingen faller inom skyddsomfånget. (Se Arnerstål, Straffrättsligt ansvar för intrång på det industriella rättsskyddets området, Nordiskt Immateriellt Rättsskydd, 4/2016 s. 225 och 227 med däri gjorda hänvisningar.)

Uttalandena har skett utifrån förhållandena på det industriella rättsskyddets område, men bör ha bäring även inom upphovsrätten. När det gäller registrerade rättigheter föreligger sällan okunskap om förekomsten av annans rättighet, och svårigheterna är koncentrerade till att bedöma skyddsomfånget. Inom upphovsrätten kan det dock, inte minst när det som i förevarande fall är fråga om brukskonst, även vara svårt att bedöma om upphovsrättsligt skydd alls är aktuellt. Mot Mios bestridande kan det inte anses visat att Mio både insett att det funnits en verklig risk, eller en mycket hög sannolikhet, för att intrång förelåg, och att förekomsten av ett intrång inte utgjorde ett relevant skäl för Mio att avstå från handlandet. Utredningen ger tvärtom vid handen att Mio när varningsbrevet från Asplund mottogs upphörde med försäljningen av Cord-borden under en tid, för att inte riskera att göra intrång, och att de återupptog försäljningen först efter att de sökt juridisk rådgivning och fått lugnande besked. En felbedömning av det upphovsrättsliga skydd som gäller för ett verk kan dock normalt inte frita den som begår intrånget från att anses ha agerat med oaktsamhet (jfr Patent- och marknadsöverdomstolens dom den 2 mars 2018 i mål PMT 324-17). Patent- och marknadsdomstolen finner med hänsyn till detta att Mios intrång i upphovsrätten till Palais-bordet har skett oaktsamt.

Därmed ska ersättning utgå för den ytterligare skada som Asplund kan visa. För att ersättning för ytterligare skada ska kunna fastställas, krävs också att det föreligger ett orsakssamband mellan de skadegörande handlingarna, dvs. intrången, och den påstådda skadan samt att orsakssambandet är adekvat.

I 54 § andra stycket upphovsrättslagen finns en exemplifierande uppräkningslista av olika typer av skador som hänsyn särskilt ska tas till när ersättningens storlek för den ytterligare skadan bestäms. Utebliven vinst och skada på verkets anseende är sådana typer av skador som uttryckligen nämns där.

Kravet på utredning som en rättighetshavare måste prestera för att visa förekomsten av en skada har i praxis inte ställts särskilt högt (se bl.a. NJA 1984 s. 34). Högsta



domstolen har i sammanhanget uttalat att det måste antas att utbudande till försäljning av olagligen framställda varor liksom försäljning av sådana varor – åtminstone när utbudandet eller försäljningen är av inte obetydlig omfattning – i regel medför ekonomisk skada. (Jfr även ”Formsprutarna” NJA 2005 s. 180 och RH 1985:83.)

Mio är en av landets största detaljhandlare inom möbel- och heminredningsbranschen och Cord-borden har ingått i Mios sortiment under en inte obetydlig tid. Av utredningen framgår att Mio under en period återkallade Cord-borden från marknaden, eftersom borden var instabila och riskerade att tippa med personsador som följd. Redan det förhållandet att Cord-borden och Palais-borden är påfallande lika gör det sannolikt att borden associerats med varandra. Thomas Asplund har också uppgett att det förekommit att Asplunds kunder trott att det rört sig om samma bord, och att kunder även varit skeptiska till Palais-bordet på grund av oro för tipprisk. Patent- och marknadsdomstolen gör mot denna bakgrund bedömningen att Cord-borden orsakat i vart fall någon skada på det anseende som kan förknippas med Palais-bordet.

När det gäller rätten till ersättning för skada på grund av utebliven vinst har Asplund hävdatt att många av dem som köpt Cord-borden skulle ha köpt Palais-bordet om inte Cord-borden funnits på marknaden. Asplund har också menat att bolaget tappat försäljning gentemot sådana kunder som inte handlar på Mio, utan enbart på Asplund, eftersom Cord-borden skadar Palais-bordets exklusivitet, vilket leder till att färre kunder köper Palais-bord. Någon utredning som visar att konsumenter har valt att köpa Cord-bord i stället för Palais-bord har inte lagts fram. Vidare har Asplunds i sitt slutanförande hänvisat till en graf som visar att nedgången av antalet återförsäljare av Palais-borden inleddes redan år 2019, dvs. före det att Mio började sälja Cord-borden. Thomas Asplund har dock berättat att flera av Asplunds återförsäljare uttryckligen slutade föra bordet på grund av att Mios bord fanns på marknaden och att en försäljningsnedgång av Palais-bordet gentemot konsumenter ägde rum i anslutning till att Cord-borden började säljas. Patent- och marknadsdomstolen gör därför bedömningen att försäljningen av Cord-borden orsakat i vart fall någon utebliven vinst för Asplund.

Patent- och marknadsdomstolen anser vidare att det finns ett adekvat orsakssamband mellan Mios upphovsrättsintrång och de två typerna av skada som Asplund lidit.

Asplunds yrkande om fastställande av rätt till ersättning för ytterligare skada ska således bifallas både avseende anseendeskada och utebliven vinst.

### **Rättegångskostnad**

Asplund har haft framgång med sin talan, med undantag för att bolagets yrkande såvitt avser kostnaden för spridande av information om domen endast bifallits delvis. Då det som Asplund tappat endast är av ringa betydelse, ska bolaget erhålla full ersättning för sin kostnad, förutsatt att den varit skäligen påkallad för att tillvarata Asplunds rätt (se 18 kap. 1, 4 och 8 §§ rättegångsbalken).

Asplund har yrkat ersättning med totalt 2 353 836 kr, varav 2 196 795 kr avser ombudsarvode och 157 041 kr avser utlägg. Mio har överlämnat till rätten att bedöma skäligheten av den yrkade kostnaden.

Enligt Patent- och marknadsdomstolen är det yrkade beloppet för ombudsarvode skäligt med hänsyn till målets omfattning och beskaffenhet och den betydelse som målet har för Asplund. När det gäller yrkad ersättning för utlägg konstaterar domstolen att Asplund yrkat ersättning med 14 040 kr för ett sakkunnigutlåtande av Dan Gordan. Något sådant utlåtande har inte getts in till domstolen och Asplund har inte närmare förklarat vilken betydelse det har haft för att ta tillvara bolagets rätt. Under dessa förhållanden kan domstolen inte bedöma skäligheten av kostnaden på ett sådant sätt att kostnadsyrkandet i denna del kan bifallas. Yrkad ersättning för övriga utlägg framstår som skälig.

Mio ska således förpliktigas att solidariskt ersätta den av Asplund begärda kostnaden, med undantag för ersättning för Dan Gordans sakkunnigutlåtande.

**HUR MAN ÖVERKLAGAR**, se domsbilaga 3 (PMD-02)

Ett skriftligt överklagande, ställt till Patent- och marknadsöverdomstolen, ska ha kommit in till Patent- och marknadsdomstolen senast den 9 november 2022.

Prövningstillstånd krävs.

Malou Lindblom

Daniel Severinsson

Linda Kullberg

STOCKHOLMS TINGSRÄTT  
Registrering och kassan

Bilaga 3

Ink 2021-10-27

Akt.....

Aktbil.....

STOCKHOLMS TINGSRÄTT  
PMD:C

INKOM: 2021-10-27  
MÅLNR: PMT 16606-21  
AKTBIL: 4



Ink 2021-10-27

Akt.....PMT 16606-21

Aktbil.....5

STOCKHOLMS TINGSRÄTT  
PMD:C

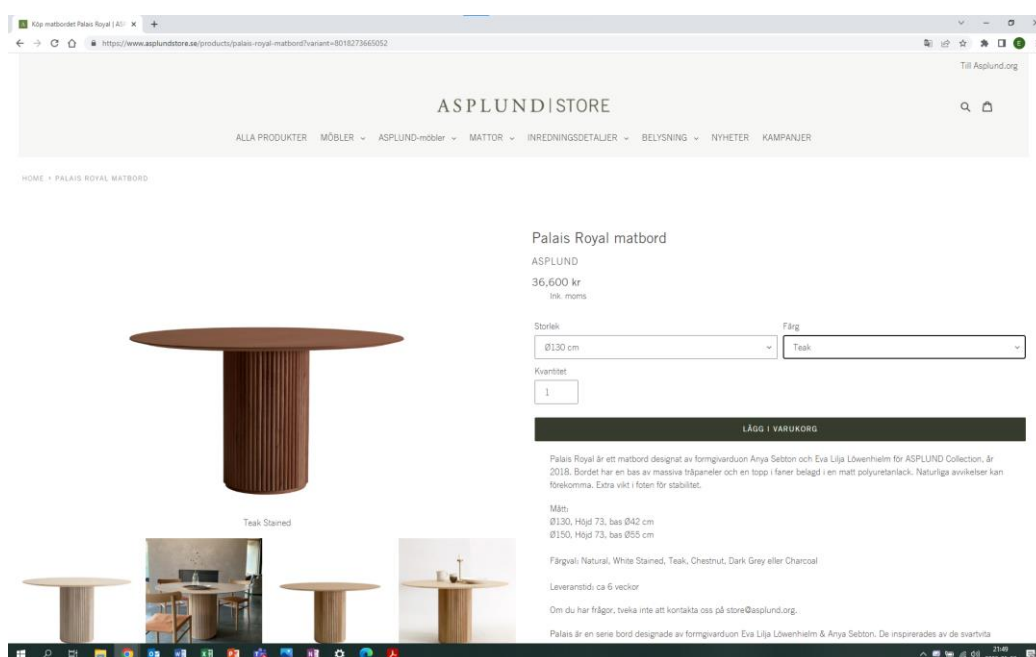
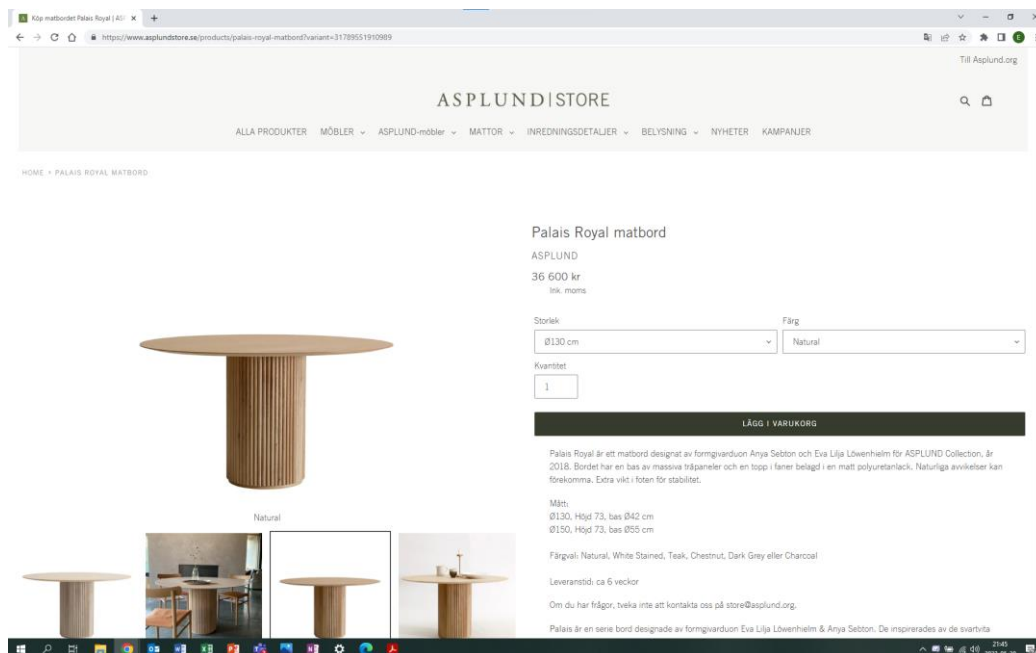
INKOM: 2021-10-27  
MÅLNR: PMT 16606-21  
AKTBIL: 5



## Utdrag från hemsida utvisande pris på Palais-bordet

Hämtad den 30 maj 2022, kl. 21:45.

<https://www.asplundstore.se/products/palais-royal-matbord?variant=31789551910989>



STOCKHOLMS TINGSRÄTT  
Registrering och kassan

Ink 2021-10-27

Akt. PMT 16606-21

Aktbil. 2

STOCKHOLMS TINGSRÄTT  
PMD:C

INKOM: 2021-10-27  
MÅLNR: PMT 16606-21  
AKTBIL: 2

Bilaga 1



STOCKHOLMS TINGSRÄTT  
Registrering och kassan

Ink 2021-10-27

Akt.....PMT 16606-21

Aktbil.....3

STOCKHOLMS TINGSRÄTT  
PMD:C

INKOM: 2021-10-27  
MÅLNR: PMT 16606-21  
AKTBIL: 3

Bilaga 2

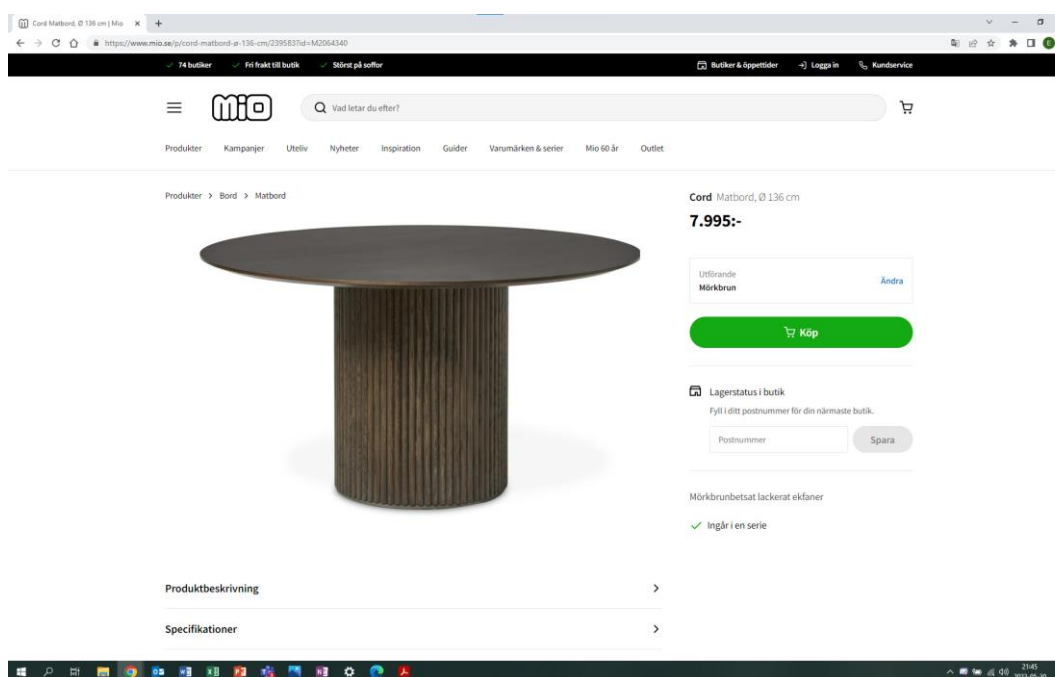
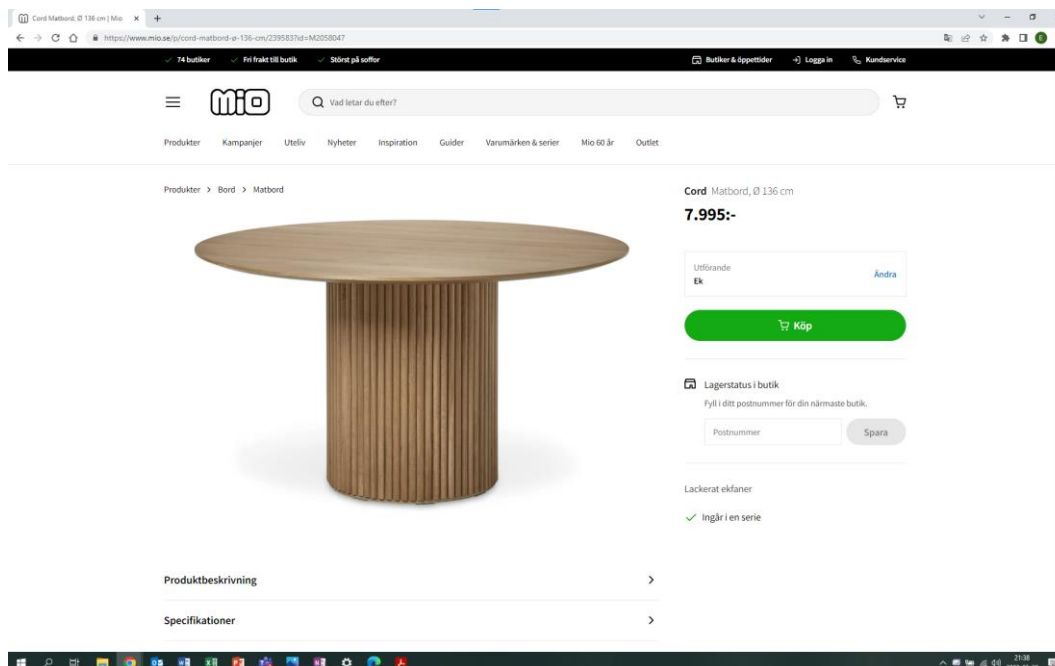




## Utdrag från hemsida utvisande pris på Cord-bordet

Hämtad den 30 maj 2022, kl. 21:38-21:45.

<https://www.mio.se/p/cord-matbord-%C3%B8-136-cm/239583?id=M2058047>





## Hur man överklagar

Dom i tvistemål, Patent- och marknadsdomstolen

PMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

### Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

### Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

### Så här gör du

1. Skriv Patent- och marknadsdomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Patent- och marknadsöverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövnings-tillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Det är inte säkert att du kan lägga fram nya bevis. Vill du göra det ska du förklara varför du inte lagt fram bevisen tidigare.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att motparten ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.  
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.  
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till Patent- och marknadsdomstolen. Du hittar adressen i domen.

### Vad händer sedan?

Patent- och marknadsdomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Patent- och marknadsöverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Patent- och marknadsöverdomstolen skicka brev på detta sätt.

## **Prövningstillstånd i Patent- och marknadsöverdomstolen**

När överklagandet kommer in till Patent- och marknadsöverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Patent- och marknadsöverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att Patent- och marknadsdomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om Patent- och marknadsdomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

## **Vill du veta mer?**

Ta kontakt med Patent- och marknadsdomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på [www.domstol.se](http://www.domstol.se).